

Paikkatietoasiain neuvottelukunta

Neuvottelukunnan toimikauden 2. kokous

Aika: Keskiviikko 1.2.2017 klo 9:00–12:00
Paikka: Kokoushuone Jakovara, Mariankatu 9, Helsinki

Osallistujat

Puheenjohtaja

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Riitta Autere, ympäristöministeriö
Ari-Pekka Dag, sisäministeriö
Kai Karsma, työ- ja elinkeinoministeriö
Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö
Mirja Metsälä, Espoon kaupunki
Seija Miettinen-Bellevergue, liikenne- ja viestintäministeriö
Aulikki Pakanen, puolustusministeriö
Kimmo Soukki, Terrasolid Oy
Yrjö Sucksdorff, Suomen ympäristökeskus
Marja Tammilehto-Luode, Tilastokeskus
Aleksi Yrttiaho, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Pysyvät asiantuntijat

Juha Vilhomaa, Maanmittauslaitos

Vierailevat asiantuntijat

Kari-Pekka Karlsson, maa- ja metsätalousministeriö
Antti Jakobsson, Maanmittauslaitos

Sihteeristö

Panu Muhli, Maanmittauslaitos
Jari Reini, Maanmittauslaitos
Claudia Bergroth, Maanmittauslaitos (siht.)

Poissa

Alfred Colpaert, Itä-Suomen yliopisto
Niina Ahtonen, Geologian tutkimuskeskus
Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos
Kimmo Heiskari, Liikennevirasto

Muistio

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi toimikauden toiseen kokoukseen.

Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen lisättiin asialistan ([liite 1](#)) kohtaan 2. Muilta osin asialista hyväksyttiin ilman muutoksia.

Puheenjohtaja esitteli neuvottelukunnan kokoonpanoa koskevat henkilömuutokset. Mikko Huovilan (sosiaali- ja terveysministeriö) tilalle neuvottelukuntaan on nimitetty Aleksi Yrttiahon Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksesta. Reijo Prokkolan (Liikennevirasto) sijaisena kevätkaudella 2017 toimii Kimmo Heiskari Liikennevirastosta.

Puheenjohtaja kertasi neuvottelukunnan tehtävät uusille osallistujille.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Neuvottelukunta hyväksyi edellisen kokouksen [muistion](#) muutoksitta.

3. INSPIRE-toimeenpano

3.1 Seurantatietojen keruu vuodelta 2016

INSPIRE-seurantatietojen keruu toteutetaan samalla menettelyllä kuin viime vuonna.

INSPIRE-sihteeristö toimittaa Euroopan komission [INSPIRE Dashboard -työkalun](#) avulla automaattisesti generoidun XML-raportointipohjan ohjeineen tiedontuottajille helmikuun loppuun mennessä. Tiedontuottajat tarkastavat tiedot ja lähettävät ne takaisin INSPIRE-sihteeristölle maaliskuun puoliväliin mennessä. Sihteeristö kokoaa seurantatiedot yhteen maaliskuun loppuun mennessä ja toimittaa ne maa- ja metsätalousministeriölle. Seurantatiedot tulevat neuvottelukunnan käsiteltäväksi huhtikuun aikana, minkä jälkeen ne jätetään komissiolle 15.5. mennessä.

Kerättävien vuoden 2016 seurantatietojen pohjana käytetään neuvottelukunnan vuoden 2015 lopussa hyväksymää kansallista aineistoluetteloa.

3.2 Suomen toimenpidesuunnitelman (INSPIRE Action Plan) toteutus

Neuvottelukunnan edellisessä kokouksessa sovittiin, että mahdolliset kommentit ehdollisena Euroopan komissiolle 15.9.2016 jätettyyn kansalliseen INSPIRE-toimenpidesuunnitelmaan kerätään sähköpostimenettelyllä. Yhtään kommenttia ei saapunut määräaikaan mennessä, ja **toimenpidesuunnitelma hyväksyttiin sellaisenaan neuvottelukunnan vahvistamana 9.12.2016.**

Vahvistamisen myötä INSPIRE-toimenpidesuunnitelman toimeenpano on virallisesti käynnistynyt.

Muhli kertasi toimenpidesuunnitelman ([liite 2](#)) sisällön. Suunnitelma sisältää kaikkiaan yhteensä 15 toimenpidettä, joista yksi, ”M1. Kansallisen hakupalvelun päivitys”, on jo toteutunut. Valtaosa toimenpiteistä ajoittuu vuodelle 2017, ja useamman toimenpiteen täytäntöönpano on nyt käynnistymässä. Toimenpiteiden tarkempi kuvaus ja aikataulu löytyvät toimenpidesuunnitelmasta. Aikataulu perustuu INSPIRE-direktiivin täytäntöönpanosääntöihin sekä kansallisiin tarpeisiin.

Keskustelua käytiin toimenpiteen ”H1. Päätäjien sitouttaminen” toteuttamisen muodosta ja mahdollisesta liittämisestä keväällä käynnistyneisiin hankkeisiin, mutta päätöstä ei vielä tehty.

Päätettiin nostaa toimenpidesuunnitelman seuranta säännölliseksi kohdaksi neuvottelukunnan kokousagendalle.

INSPIRE-sihteeristö laati sovitusti toimenpidesuunnitelmasta tiivistelmän joulukuussa, ja tiivistelmä on parhaillaan käännettävänä maa- ja metsätalousministeriössä. Englanninkielinen tiivistelmä toimenpidesuunnitelmasta toimitetaan komissiolle lähiviikkoina, kun käännöstyö on valmistunut.

3.3 INSPIRE-toimeenpanon kehittäminen MIG-ryhmässä v. 2017

Muhli esitteli MIG-työn tilannekatsauksen.

Edellinen strategisen MIG-ryhmän kokous järjestettiin Brysselissä 30.11.–1.12.2016. Suomesta kokoukseen osallistui Antti Vertanen. MIG-ryhmä hyväksyi kokouksessa uudistetun työohjelman (MIWP 2017–2020), jossa käynnistyi uusia työaiheita. Osa työaiheista jatkuu edellisestä työohjelmasta (MIWP 2014–2016).

Uudistetun MIG-työohjelman työaiheet ovat seuraavat:

- **2016.1:** INSPIRE fitness for purpose – Analysis
- **2016.2:** Streamlining the monitoring and reporting for 2019
- **2016.3:** Validation and Conformity
- **2016.4:** Theme specific issues (Thematic Cluster Platform)
- **2016.5:** List of Priority Data Sets
- **2016.6:** INSPIRE Support for Copernicus

Ympäristöraportoinnissa tarvittavien INSPIRE-aineistojen tunnistamiseen tähtäävässä työaiheessa 2016.5 List of Priority Data Sets on käynnistymässä avoin Call for expression of interest -kutsu. Asiantuntijoita kannustetaan osallistumaan työhön.

Tarkemmat tiedot kokouksen sisällöstä ja tulevien kokousten ajankohdista löytyvät kokouksen muistiosta ([liite 3](#)). Seuraava strategisen MIG-ryhmän kokous pidetään Brysselissä 13.–14.6.2017, jonka yhteydessä kokoontuu myös INSPIRE-komitea.

4. Paikkatietoverkoston toiminta

4.1 Päivitetty kansallinen paikkatietostrategia 2018 ”Päätöksen paikka”

Kansallinen paikkatietostrategia päivitettiin ajanjaksolle 2017–2018 neuvottelukunnan ja Paikkatietoverkoston yhteisessä työpajassa 30.11.2016. Työpajan yhteydessä edellisestä strategiasta karsittiin pois vanhentunut sisältö ja päivitettiin visio uudelle kaudelle. Samalla päivitetyn paikkatietostrategian painopistealueeksi nostettiin vahvemmin paikkatiedon vaikuttavuus ja hyödyntäminen päätöksenteossa. Strategian viimeisin luonnosversio ([liite 4](#)) on ollut neuvottelukunnan jakelussa.

Uusi paikkatietostrategia 2018 ”Päätöksen paikka” julkaistaan sähköisenä versiona Paikkatietoikkunassa helmikuun aikana. Strategian toimeenpanoa tukee Paikkatietoverkoston vuoden alussa käynnistynyt Paikkatietostrategian toimeenpanon tukeminen -kärkiteema.

4.2 Verkoston toiminta v. 2017

Paikkatietoverkoston puheenjohtaja Soukki esitteli verkoston toimintaa.

Paikkatietoverkosto järjesti vuosikokouksen 15.12.2016, jossa hyväksyttiin verkoston toimintasuunnitelma ([liite 5](#)) sekä kärkiteemat ja ohjausryhmä vuodelle 2017. Vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin lisäksi Paikkatiedot ja 3D -seminaari. Vuosikokouksen muistio ja muut materiaalit löytyvät [Paikkatietoikkunasta](#).

Paikkatietoverkoston on vuonna 2017 neljä kärkiteemaa:

- Paikkatiedon koulutus ja osaaminen
- Kansalliset paikkatietotuotteet INSPIRE-yhteensopivasti
- Rakennetun ympäristön tietovarantojen yhteentoimivuus ja käsitteistö
- Paikkatietostrategian toimeenpanon tukeminen

Verkoston ohjausryhmän puheenjohtajana jatkaa Kimmo Soukki (Terrasolid Oy). Varapuheenjohtajina toimivat kärkiteemojen vetäjät Tuuli Toivonen (Helsingin yliopisto / Koulutus ja osaaminen -kärkiteema), Lena Hallin-Pihlatie (Suomen ympäristökeskus / Paikkatietotuotteet-kärkiteema), Outi Hermans (Helsingin kaupunki / Rakennettu ympäristö -kärkiteema) ja Anna Mustajoki (Tampereen kaupunki / Strategia-kärkiteema). Lisäksi ohjausryhmään kuuluu ProGIS ry:n puheenjohtaja Miika Mäkelä (TomTom Oy)

5. Yrityskentän kuulumiset

Soukki esitteli Paikkatietoalan yritysclusteri FLIC:n (Finnish Location Information Cluster) vuosikatsauksen ([liite 6](#)).

Katsauksen mukaan FLIC:n jäsenmäärä kasvoi vuonna 2016 kuudella yrityksellä. Uusia yrityksiä liittyi vuoden aikana yhteensä seitsemän yhden jäädessä pois konkurssin vuoksi. Myös liikevaihto ja henkilömäärä ovat kyse-lyiden perusteella kasvaneet kuluneen vuoden aikana, mutta toiminnan kannattavuus ei kuitenkaan ole noussut.

Tarkemmat luvut liiketoiminnan kehityksestä on esitetty vuosikatsauksessa. Paikkatiedon avaamisen vaikutuksia ei yritysclusterissa ole selvitetty, mutta alustavat arviot viittaavat siihen, ettei avaamisen johdosta ole näkynyt selkeää piikkiä liiketoiminnan kannattavuudessa.

FLIC järjesti vuoden 2016 aikana yhteensä 13 tapahtumaa, mikäli oli aiempaa enemmän. Erilaisia kannanottoja yritysclusteri teki yhteensä kolme kappaletta. Näistä yksi koski paikkatietoalan koulutustilannetta. Erityisen ongelmallisena on koettu korkeakoulujen kiristyneiden resurssien vaikutukset alan osaajatarjontaa kohti, mistä FLIC ilmaisi huolensa Aalto-yliopistolle tehdyssä kannanotossaan. Osaavan henkilöstön löytyminen on tunnistettu vuosikatsauksessa keskeisimmäksi haasteeksi paikkatietoalan yritysten kasvun kannalta. Lähiaikoina FLIC tulee lausumaan kantansa myös paikkatietopoliittiseen selonteosta.

Yritysclusteri on ilmaissut huolensa myös suomalaisen paikkatietoalan osaamisen viennistä kansainvälisillä markkinoilla. Tällä hetkellä kansallisen paikkatieto-osaamisen vienti ei yllä korkealle kansainvälisissä vertailuissa. Kansainvälistä näkyvyyttä edistääkseen FLIC osallistuu maaliskuussa Maailmanpankin vuosittaiseen Land and Poverty Conference -tapahtumaan, joka pidetään Maailmanpankin pääkonttorissa Yhdysvalloissa. Vierailuun on osallistumassa toistakymmentä yritysclusterin edustajaa.

6. JUHTA-yhteistyö

6.1 JHS-työn koordinointi - neuvottelukunnan rooli

Puheenjohtaja kertasi julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan (JUHTA) uudistuneen toimintamallin ja vuonna 2016 tapahtuneen uudelleenorganisoinnin vaikutukset PATINEn toimintaan. JUHTA:n uusi toimintamalli on esitetty tarkemmin [edellisen kokouksen muistiossa](#).

Uudistuksen myötä paikkatietoasiain neuvottelukunnan tehtävänä on toimia JUHTA:n asiantuntijajaoston alaisuudessa toimivan Paikkatieto-asiantuntemusalueen ohjausryhmänä. Neuvottelukunta ohjaa uudistuksen myötä myös paikkatiedon JHS-ohjausryhmän toimintaa, joka kuuluu uudessa toimintamallissa Paikkatieto-asiantuntemusalueen yhteyteen. Valtiovarainministeriö tukee JHS-työtä oman rahoituksen kautta. Paikkatiedon JHS-ohjausryhmä kokoontuu vuosittain noin 4–5 kertaa, ja sen pysyvänä sihteerinä toimii Pekka Sarkola.

Edellisessä kokouksessa keskusteltiin neuvottelukunnan sisäisten operatiivisen seurannan työryhmien perustamisesta JHS-työlle, Paikkatietopoliittiselle selonteolle sekä Paikkatietoalusta-hankkeelle. **Sovittiin**, että sihteeristö laatii kyselyn neuvottelukunnan jäsenille, jonka kautta halukkaat voivat ilmoittautua työryhmiin.

7. Paikkatietopoliittinen selonteko

Paikkatietopoliittisen selonteon hankepääällikkö Kari-Pekka Karlsson esitteli selonteon tilannekatsauksen. Selonteon tilanne on kuvattu tarkemmin [liitteessä 7](#).

7.1. Kick-off-tilaisuus

Paikkatietopoliittisen selonteon [kick-off-tilaisuus](#) on maanantaina 13.2.2017. Tilaisuus järjestetään Säätytalolla kello 9–12.

7.2 Tavoitteet, osaselvitykset, aikataulu, organisointi

Paikkatietopoliittisen selonteon laatiminen käynnistyi virallisesti tammikuussa 2017 maa- ja metsätalousministeriön asetettua hanke sen laatimiseksi. Selonteon tarkoituksena on kuvata paikkatietoalan nykytila ja määritellä kansallinen tavoitetila paikkatietoinfrastruktuurin kehittämiseksi. Tavoitteena on jättää valmis selonteko eduskunnalle vuoden 2017 loppuun mennessä.

Karlsson esitteli selontekotyön etenemiskaavion, joka jakautuu kolmeen päävaiheeseen: selvitys-, analysointi- sekä linjausvaiheeseen. Tällä hetkellä käynnissä on selvitysvaihe, jossa on käynnistynyt vuoden alussa kolme konsulttivetoista selvitystä ja neljäs Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksen toimesta toteutettava teknisen kehityksen selvitys:

1. Selvitys paikkatietopoliittista selontekoa varten - Julkishallinto
2. Selvitys paikkatietopoliittista selontekoa varten - Koulutus ja tutkimus
3. Selvitys paikkatietopoliittista selontekoa varten - Yrityssektori
4. Selvitys paikkatietopoliittista selontekoa varten - Teknisen kehityksen vaikutukset

Osaselvitysten lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet, ja selvitysten avulla pyritään tuottamaan tietoa selontekoprosessin seuraavaan vaiheeseen, eli analysointivaiheeseen. Tarpeiden tunnistamisen menetelminä käytetään ensikädessä sidosryhmähaastatteluja sekä työpajoja ja seminaareja. Osaselvitysten on määrä valmistua teknisen kehityksen vaikutuksia kartoittavaa osaselvitystä lukuun ottamatta toukokuun alkuun mennessä. Teknisen kehityksen vaikutusten osaselvityksen osalta vastaava määräaika on toukokuun loppu. Kunkin osaselvityksen etenemisestä laaditaan väliraportti vähintään kerran kuukaudessa.

Toteutuksessa tullaan myös tekemään yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa, joita ovat esimerkiksi KMTK ja Paikkatiedon palvelualusta, KIRA-digi, AS-REK sekä Envibase.

Analysointivaiheessa päätetään missä muodossa selonteon loppuraportti toteutetaan. Lopullisen päätöksen raportointimenettelystä ja siitä, laaditaanko loppuraportin ohelle erillinen toteutussuunnitelma vai ei, tekee selonteon strateginen ohjausryhmä.

Viimeisessä vaiheessa, eli linjausvaiheessa selonteko viedään eduskunnan käsiteltäväksi, josta se todennäköisesti etenee valiokuntiin. Eduskunta voi halutessaan käsitellä tai muokata selontekoa, muttei äänestää siitä. Selonteon toimeenpano voi käynnistyä todennäköisesti vasta seuraavan hallituskauden aikana.

Selonteon strategisesta ohjauksesta vastaava strateginen ohjausryhmä on tähän mennessä ehtinyt kokoontua kerran. Selonteon strateginen ohjausryhmä on ilmaissut haluavansa väliraportit ja seuraa aktiivisesti selonteon etenemistä. Strategisen ohjausryhmän seuraava kokous pidetään maaliskuun lopussa. Kaikkiaan ohjausryhmä kokoontuu vielä yhteensä neljä kertaa. Strategisen ohjausryhmän muistiot toimitetaan neuvottelukunnalle.

7.3 Neuvottelukunnan rooli

Neuvottelukunta toimii paikkatietopoliittisen selonteon johtoryhmänä.

Edellisessä kokouksessa käytiin alustavaa keskustelua neuvottelukunnan alaisen työryhmän perustamisesta, minkä tavoitteena on selonteon etenemisen seuranta ja operatiivinen ohjaaminen.

Sovittiin, että sihteeristö laatii kyselyn neuvottelukunnan jäsenille, jonka kautta halukkaat voivat ilmoittautua neuvottelukunnan sisäiseen selonteon seurantaryhmään (ks. kohta 6.1).

8. Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta -hanke

Julkisen hallinnon yhteisen paikkatietoalusta -hankkeen (jäljempänä Paikkatietoalusta-hanke) hankepäällikkö Antti Jakobsson esitteli hankkeen tilannekatsauksen ([liite 8](#)). Hanketta ei vielä ole virallisesti asetettu, mutta sen alustava sisältö on kuvattu hankesuunnitelmassa ([liite 9](#)), joka on ollut neuvottelukunnan jakelussa.

8.1 Tavoitteet, osahankkeet, aikataulu, organisointi

Paikkatietoalusta-hankkeen tavoitteena on koota yhteen nykyisin hajallaan olevat julkisen hallinnon paikkatiedot ja tuoda ne keskitetyksi saataville yhteiselle alustalle, joka mahdollistaa niiden helpon käytön ja palveluekosysteemin syntymisen yhteistyössä yrityssektorin kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriön vetämä Paikkatietoalusta-hanke sisältää yhteensä kahdeksan osahanketta:

- Tekninen Paikkatietoalusta
- Osoitetietojärjestelmä
- Maakuntien paikkatietoinfrastrukturi
- Kansallinen Maastotietokanta
- Maankäyttöpäätökset
- Satelliittikuvien jakelu- ja prosessointipalvelu

- INSPIRE-aineistojen hallinta- ja jakelupalvelu
- Paikkatietojen tukipalvelut

Osahankkeet ja niiden alustavat tavoitteet on tarkemmin esitelty hankesuunnitelmassa sekä liitteessä 8.

Hankekokonaisuuden valmistelun keskeisinä vastuutahoina toimivat ministeriön ohella muun muassa ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus sekä Maanmittauslaitos. Hankkeen hallinnollinen rakenne koostuu selonteon tavoin yhteisestä strategisesta ohjausryhmästä ja johtoryhmästä (PATINE), joiden lisäksi hankekokonaisuuden ohella toimii niin kutsuttu hankefoorumi sekä projektipääälliköistä koostuva hankeryhmä, hanketoimisto sekä hankepääällikkö.

Tällä hetkellä käynnissä on hankkeen valmisteluvaihe. Toistaiseksi rahoitus on varmistunut ensimmäisen valmisteluvaiheen ajaksi, joka päättyy toukokuussa 2017. Mikäli Paikkatietoalusta-hankkeen toteuttaminen hyväksytään ja se asetetaan virallisesti, on hankerahoitusta mahdollista saada vuoden 2018 loppuun, mihin mennessä keskeiset osuudet tulisi olla tehtynä. Paikkatietoalustan ensimmäinen käyttöönottovaihe alkaa tammikuussa vuonna 2019.

Jakobsson esitteli tarkemmin liitteissä esitetyt osahankkeiden alustavat tavoitteet. Kukin osahanke tekee kevään aikana kustannus-hyötyanalyysin.

Hankeesta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa tarve huomioida Paikkatietopoliittisen selonteon tulokset aikataulussa. Neuvottelukunta piti tärkeänä myös osoitetietojen keskittämistä sekä tiedon ajantasaisuuden hallinnan varmistamista. Keskustelua käytiin lisäksi siitä, miten alustahanke voisi tuoda esiin ja edistää uusista tietolähteistä peräisin olevan paikkatiedon, kuten kevytkoptereilla kerätyn aineiston ja viistokuvien, käyttöönottoa. Tärkeänä pidettiin myös kuntien edustajan ottaminen mukaan Osoitejärjestelmä-osahankkeen valmisteluun Maanmittauslaitoksen ja Väestörekisterikeskuksen lisäksi.

Neuvottelukunta hyväksyi hankesuunnitelman.

8.2 Neuvottelukunnan rooli

Neuvottelukunta ilmaisi edellisessä kokouksessa halukkuutensa toimia hankkeen johtoryhmänä, mikäli hanke käynnistyy.

Sovittiin, että sihteeristö laatii kyselyn neuvottelukunnan jäsenille, jonka kautta halukkaat voivat ilmoittautua neuvottelukunnan sisäiseen Paikkatietoalusta-hankkeen seurantaryhmään (ks. kohta 6.1).

9. Muut asiat

Keskustelussa nousi esiin toivomus kokousmateriaalien jakamisesta etukäteen esimerkiksi neuvottelukunnan sisäisen Vyvi-työtilan kautta. Puheenjohtaja ja sihteeristö tarkastelevat mahdollisuutta.

Seuraava kokous

Seuraava neuvottelukunnan kokous järjestetään huhtikuussa. **Sihteeristö lähettää Doodle-kyselyn seuraavan kokouksen ajankohdasta.**

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja julisti kokouksen päättyneeksi.

LIITTEET

- Liite 1 [Asialista](#)
- Liite 2 [Suomen INSPIRE-toimenpidesuunnitelma](#)
- Liite 3 [MIG P:n kokouksen \(30.11.–1.12.2016\) kokousmuistio](#)
- Liite 4 [Kansallinen paikkatietostrategia 2018: Päätöksen paikka - luonnos](#)
- Liite 5 [Paikkatietoverkoston toimintasuunnitelma 2017](#)
- Liite 6 [FLIC - vuosikatsaus 2016](#)
- Liite 7 [Paikkatietopoliittisen selonteon esittely](#)
- Liite 8 [Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta -hankkeen esittely](#)
- Liite 9 [Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta -hankkeen hankesuunnitelma](#)

[Paikkatietoasiain neuvottelukunta](#)